

Dokument č. 51

Obežník Oblasného sekretariátu Strany slobody v Trenčíne z 15. 4. 1946

Oblasný sekretariát Strany slobody v Trenčíne

Všetkým dôverníkom a priaznivcom Strany slobody.

Blížia sa voľby do Ústavodarného národného zhromaždenia. Od výsledku týchto volieb závisí, aké základy sa položia obnovenej Československej republike, spoločného to domova Čechov a Slovákov ako rovnoprávných dvoch bratských národov.

Po prežitých dvoch svetových vojnách obrodenie celého ľudstva a zvlášť v našej obnovenej republike, môže nastať len tak, keď sa vrátíme k zásadám hlásaným kresťanstvom, a preto komu záleží na týchto zásadách nesmie zostať nečinným divákom, ale musí sa všemožne pričiniť, aby pri nasledujúcich voľbách zvíťazili tieto ideály.

Víťazstvo týchto kresťanských zásad zaistí novozaložená strana, ktorá nesie meno Strana slobody, pôvodne ohlásená ako strana Kresťansko-republikánska.

Strana slobody je jediná slovenská strana, ktorá stojí na zásadách kresťanských a vzala si do programu tieto zásady uvádzať do života na každom úseku verejného života. Všetky hospodárske, sociálne a kultúrne reformy musia byť riešené v tomto duchu. Na predných miestach v obciach, okresoch a v štáte musia stáť ľudia mravne čistí a bezúhonní.

Nakoľko bude môcť Strana slobody tieto zásady v spoločenskom a v štátnom živote uplatňovať závisí to od jej sily a túto silu a závažnosť dajú jej sami voliči. Preto každý, komu leží blaho na srdci a na svedomí nielenže bude sám hlasovať na Stranu slobody, ale pričiniť sa, aby každý, komu sú zásady kresťanstva nie ľahostajné, hlasoval na Stranu slobody.

Keďže deň volieb sa blíži, nemožno zaháľať, ale treba sa chopiť práce za víťazstvo Strany slobody. Pre všetkých dôverníkov a priaznivcov dávam tieto pokyny:

1 Kde je to možné pričinite sa, aby vo Vašej obci bola založená organizácia Strany slobody. Zvoľte si predsedu, podpredsedu, tajomníka, pokladníka a potrebný počet členov výboru.

2 Ak nie je možné založiť organizáciu Strany slobody, utvorte akčný výbor pozostávajúci (po)ďľa miestnych pomerov 3 - 10 členov a spomedzi seba zvoľte si predsedu akčného výboru.

Všetko toto oznámte na nižšie uvedenú adresu. Na predsedu organizácie Strany slobody alebo akčného výboru budeme posielat' všetok propagačný materiál.

Úloha predsedníctva organizácie, alebo akčného výboru bude nasledovná:

1 Rozširovať všetok poslaný propagačný materiál, ako letáky, plagáty a zvlášť časopis Sloboda, úradný to orgán Strany slobody. Preto nech predseda organizácie alebo akčného výboru hromadne objednáva tento časopis a rozširuje ho medzi občanmi. Zvlášť sa postará, aby tento časopis bol v každej verejnej miestnosti ako v hostincoch, hoteloch atď. Na rozširovanie propagačného materiálu najlepšie je získať agilných mladých ľudí.

2 Propagovať zásady Strany slobody vo verejnom živote.

3 Usporiadať schôdze Strany slobody a starať sa, aby účasť na nich bola čo najväčšia.

4 Ohlásenú schôdzu Strany slobody dať v mieste obvyklým spôsobom na verejnú známosť.

5 Poslať k voľbe do volebnej miestnosti aj zástupcov Strany slobody.

6 Vyvracať všetky nepravdivé správy, ktoré rozširujú o Strane slobody zlomyseľne nepriatelia strany a kresťanského svetonáhľadu.

7 Zbierať dobrovoľné príspevky na volebný fond strany, lebo naša strana i po finančnej stránke chce byť stranou neodvislou.

O informácie obráťte sa na nižšie uvedenú adresu alebo priamo, na generálny sekretariát Strany slobody v Bratislave, Hviezdoslavovo nám. č. 18.

Keďže okolo založenia Strany slobody stali sa veci a rozširujú sa zlomyseľné správy len za tým účelom, aby Stranu slobody, toto nové masové hnutie pred verejnosťou zdiskreditovali dávam ešte toto vysvetlenie:

1 Predstavujú Stranu slobody ako stranu národne socialistickú. Prehlasujem, že nemáme nič spoločného s českou stranou národne socialistickou. My sme stranou slovenskou, stojacou na zásadách kresťanstva a takto zostaneme i v budúcnosti.

2 Rozširujú šuškanou propagandou, že Strana slobody mala vziať voči komunistom také záväzky, ktoré nie sú zlučiteľné s kresťanskými zásadami strany. Toto je najväčšia lož, ktorú mohli nepriatelia Strany slobody vymyslieť. Žiadne takéto záväzky Strana slobody neprijala a ani jej od iných strán neboli kladené.

Prečo nepriatelia rozširujú takéto zlomyseľné správy? Odpoveď je jednoduchá. Preto, lebo ohlásenie novej Strany, stojacej na zásadách kresťanstva vyvolalo vo verejnosti veľmi priaznivý ohlas, zľakli sa výsledku volieb, lebo vedeli, nakoľko náš národ, zvlášť roľnícky dedinský ľud je presiaknutý ideou kresťanstva, bude hlasovať na túto stranu a tak Strana slobody mohla by sa stať najsilnejšou stranou Slovenska.

Že aké stanovisko zaujala Strana slobody k najpálčivejším otázkam a problémom dneška uvádzam nasledovné:

Od zástupcov Strany slobody žiadalo sa v Národnom fronte aby sa vyslovili:

1 Za odsúdenie býv.(alého) prezidenta Slovenského štátu Dr. Jozefa Tisu.

2 Za SNR ako moci zákonodarnej na Slovensku

3 Za poštátnenie školstva

4 Za poštátnenie priemyslu

K prvému bodu zaujali zástupcovia Strany slobody stanovisko, že nemôžeme sa vysloviť za odsúdenie nikoho, kto súdený ešte nebol, lebo nemôžeme sa miešať do kompetencie súdu, ktorý musí zostať neodvislý a nestranný. Zástupcovia Strany slobody súhlasia však s takým prehlásením ako je uvedené v košickom vládnom programe, totiž, že vláda sa postará, aby kto sa previnil bol daný pred súd. Podobne čo sa týka 2. a 4. bodu prijíma prehlásenie ako je v košickom vládnom programe. Čo sa týka 3. bodu poštátnenia školstva, tam zaujali zástupcovia Strany slobody toto stanovisko: zásadne súhlasíme s poštátnením školstva, avšak vyhradujeme si právo mať iné stanovisko čo sa týka cirkevného, rehoľného školstva a ich internátov, lebo na týchto školách má cirkev katolícka veľký záujem a nevzdá sa ich. Tieto školy a internáty neboli stavané z verejných prostriedkov ako iné ľudové, cirkevné školy, ale výlučne z prostriedkov ich vlastných a preto vyžaduje spravodlivosť, aby tieto školy a internáty boli cirkvi vrátené. V ostatnom poštátnenom školstve musíme však mať záruky, že sa v nich bude vyučovať a vychovávať na mravno-náboženských zásadách a že náboženstvo bude povinným predmetom na všetkých školách.

V takzvanej dohode, ktorú vraj v mene katolíkov uzavreli v DS tí ktorí sa pôvodne podujali organizovať Stranu slobody a na základe tejto dohody vrátili sa späť do DS dávam toto vysvetlenie.

1 Nikto nemá právo v mene R. katolíkov nič ujednávať. Toto právo má jedine cirkevná vrchnosť. Že na ktorú stranu majú hlasovať R. katolíci, to si rozhodnú len oni sami a verím, že sa rozhodnú na Stranu slobody ako stranu, ktorá jedine stojí na zásadách kresťanstva.

2 Keď na schôdzi výkonného výboru DS dňa 17. decembra 1945 v Bratislave, bolo žiadané, aby všetky miesta v DS boli obsadené v takom počte ako im to percentuálne patrí, vtedy táto požiadavka bola pánom predsedom kategoricky zamietnutá. Že teraz tak ochotne všetko sľubujú, čo vtedy nechceli dať a hľadajú r. katolíkov ako grécky mudrc Diogénes lampášom dobrého človeka, musí budiť podozrenie, že dohoda a sľuby nie sú úprimné a ústupky sú urobené len z taktických dôvodov. Že sa takýmito sľubmi dali zlákať mnohí, ľutujeme, avšak nás to nepomýli a ideme vytyčenou cestou ďalej, cestou síce trnistou, ale správnou.

3 Čo sa týka Strany slobody a katolíckej verejnosti v tejto strane netreba žiadnou dohodou zabezpečovať katolíkom ich práva a postavenie v strane, lebo je to u nás samozrejmom vecou, nakoľko jadro voličov budú tvoriť katolíci. Nevytvárame týmto ani ľudí ev. a v. náboženstva lebo vieme, že aj im záleží na kresťanskom svetonázore a majú u nás tiež miesto a (po)ďľa toho aj primerané zastúpenie.

4 Tiež musíme odmietnuť povesti, akoby Strana slobody bola stranou len jednej konfesie a že týmto chceli by sme vnášať medzi slovenský ľud náboženskú neznášanlivosť. My sme stranou slovenskou na kresťanských zásadách stojacou a má miesto u nás každý, komu tieto zásady nie sú ľahostajné. Doba a vývoj vecí dá za pravdu nám.

Naše hnutie sa chce opierať o najširšie vrstvy národa. Spoliehame sa na politické uvedomenie nášho ľudu. Ľud náš prešiel mnohými skúškami od chýb sa učil, politicky vyspel a nadobudol jasného rozhľadu a vie, kde je jeho miesto.

Z doterajšieho vývoja na každom úseku spoločenského života vidíme, že sebalepší program nedonesie obrodenie a očistu verejného života, dokiaľ budú stáť na zodpovedných miestach ľudia mravne a morálne nie práve tí najlepší. Strana slobody chce stavať na predné miesta ľudí z tých dobrých najlepších, mravne bezúhonných, ktorým nepôjde o osobný zisk a slávu, ale o všeobecné dobro. Strana slobody nejde za planými, navonok pestrými heslami, za ktorými skrýva sa prázdnota. Budujeme stranu na solídnych základoch, ku ktorej bude mať najširšia verejnosť tú najväčšiu dôveru.

Keďže najistejšou oporou štátu a verejného poriadku je náš dedinský roľnícky a robotnícky ľud, preto Strane slobody bude zvlášť záležať na roľníkoch a na ich záujmoch. Náš roľník nie je náročný ale chce, aby jeho práca bola náležito ocenená a jeho výrobky zhodnotené, aby mohol slušne so svojou rodinou žiť.

Len dva svetové názory stoja teraz proti sebe a to svetonázor materialistický a svetonázor kresťanský. Strana slobody vyvolila si tú druhú cestu a preto buduje svoj program na zásadách kresťanstva. Náš ľud je nábožne založený, a preto chce sa spravovať nielen sám, ale i verejné veci na týchto zásadách.

Hor sa do práce za víťazstvo Strany slobody, za víťazstvo kresťanského svetonáhľadu.

V Trenčíne dňa 15. apríla 1946

Za oblastný sekretariát

Strany slobody v Trenčíne:

Vincent Bohuš, v. r.

školský inšpektor v Trenčíne

Slovenský národný archív Bratislava, S fond, 439 - 5.

Dokument č. 52

Ohlas Strany slobody k slovenskému národu. Program Strany slobody.

Ohlas Strany slobody k slovenskému národu

Strana slobody je stranou slovenskou a buduje na kresťanských zásadách.

Slováci, Slovensky, bratia a sestry!

Vaše túžby a očakávania sa splnili. Očakávaná štvrtá politická strana na Slovensku, pôvodne prihlásená ako „Kresťansko-republikánska strana“, začala svoju činnosť ako rovnoprávny člen Národného frontu s nezmeneným programom pod novým názvom

STRANA SLOBODY

V novej politickej strane, Strane slobody, ktorá vyrástla z vašej vôle ako nové ľudové hnutie, dostáva sa vám do rúk ďalší potrebný nástroj pravej demokracie.

Po politických a sociálnych krízach, ktoré sa prehnali svetom je bezpodmienečne potrebné obrodiť ľudskú spoločnosť duchovnou silou kresťanstva a novo usporiadať život v duchu ideálov demokracie. Do svedomia ľudstva musí preniknúť duchovná a mravná obroda.

Zásady nášho hnutia

A preto je potrebné:

Postaviť politiku na celkom nové základy vzájomnej spolupráce, porozumenia a všeľudskej solidarity jak v medzinárodných vzťahoch tak aj v živote vnútroštátnom;

pozdvihnúť doterajšiu nezdravú politickú prax, spočívajúcu v boji o moc na politiku vyššieho stupňa, politiku pravú, mravnú, usilujúcu sa o uskutočňovanie ideálnych zásad a hodnôt;

politikou usilovať o rozvoj tvorivých síl ľudského ducha podľa vôle ľudu a pre ľud;

viesť účinnú a prezieravú politiku, ktorá natrvalo zabezpečí uskutočňovanie a uplatňovanie všeobecného víťazstva slobody, demokracie, sociálnej spravodlivosti, ľudskosti a dôstojnosti človeka.

Nesmierne obete dvoch svetových vojen, ktorými bol vykúpený aj vznik a obnovenie Československej republiky, nás zaväzuje vybudovať a udržovať silný, demokratický, sociálne spravodlivý a národný štát Čechov a Slovákov. Jediné v takomto štáte má slovenský národ bezpečnú záruku, že sa bude môcť po každej stránke hospodársky, kultúrne i politicky plne vzmáhať a napredovať.

Slovenský národ musí nadobudnúť pevné a neochvejné presvedčenie, že nová Československá republika je jeho šťastným domovom. v ktorom sa bude môcť každá jeho zložka podľa svojich síl a počtu nielen uplatniť, ale v ktorom aj celý slovenský národ splní svoje poslanie.

Do toho vznešeného a zodpovedného úsilia treba politicky zapojiť a aktivizovať všetky vrstvy slovenského národa.